NORAKSTS
Lieta Nr.A42509709
AA43 – 0058 – 12/11

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2012.gada 27.janvārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja Dz.Amerika,
tiesneses I.Meldere un L.Vīnkalna,

piedaloties pieteicējai *N.P.* un atbildētājas Feimaņu pagasta pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Feimaņu pagasta padomes pārstāvei *L.V.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *N.P.* pieteikumu par Feimaņu pagasta padomes 2008.gada 10.novembra lēmuma Nr.12 (15.§) atcelšanu, jauna administratīvā akta izdošanu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu, sakarā ar Rēzeknes novada pašvaldības apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 27.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Feimaņu pagasta padome (turpmāk arī – atbildētāja) 2008.gada 10.novembrī pieņēma lēmumu Nr.12 (15.§) „Par pakalpojumu tarifiem" (turpmāk – Lēmums), ar kuru nolēma sākot no 2009.gada 1.janvāra noteikt šādus pakalpojumu tarifus:

1) par ūdensapgādi, ja uzstādīts ūdens skaitītājs – 0,66 Ls/m^3; ja nav uzstādīts ūdens skaitītājs – 2,64 Ls par cilvēku;

2) par kanalizāciju, ja uzstādīts ūdens skaitītājs – 0,42 Ls/m^3; ja nav uzstādīts ūdens skaitītājs – 1,68 Ls par cilvēku.

Lēmuma pamatojumā norādīts, ka tas pieņemts sakarā ar energoresursu, materiālu un pakalpojumu cenu sadārdzināšanos.

Lēmumā atbildētāja lūdz katru mājas īpašnieku līdz 2008.gada 19.decembrim vērsties pie pagasta kasieres-grāmatvedes un pārslēgt līgumu par pakalpojumiem.

[2] Feimaņu pagasta iedzīvotāja *N.P.* (turpmāk – pieteicēja) vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu, lūdzot atcelt Lēmumu un izdot jaunu administratīvo aktu, kā arī atlīdzināt morālo kaitējumu vienas minimālās mēnešalgas apmērā, kāda tā būs pieteikuma izskatīšanas brīdī.

Pieteikumā pieteicēja norāda šādus argumentus.

[2.1] Ne Lēmums, ne atbildētājas 2008.gada 11.decembra jauno ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifu finansiālais pamatojums nav

pamatots, saprotams un likumīgs.

Lēmumā nav atsauces ne uz vienu tiesību normu. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 74.panta pirmās daļas 3.punktu šāds administratīvais akts nav spēkā. Nav arī saprotams, kāds tieši ir pieteicējas pienākums saskaņā ar Lēmumu slēgt līgumu un maksāt atbilstoši Lēmumam. Saskaņā ar APL 75.panta pirmās daļas 1.punktu tāds administratīvais akts ir apstrīdams.

[2.2] Gan ūdensapgādes, gan kanalizācijas tarifa noteikšanā iekļautā darba samaksa ir neatbilstoši liela salīdzinājumā ar sniegto pakalpojumu apjomu. Ūdensapgādes izmaksās darba samaksa un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas veido 34,9%, bet kanalizācijas pakalpojumu izmaksās darba samaksa un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas veido 45,6%.

[2.3] Saņemtajā ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu izcenojuma aprēķinā ir pieļautas matemātiskas kļūdas, piemēram, aprēķinot maksu par ūdensapgādi un kanalizāciju 2009.gadam mēnesī no cilvēka, izmaksas tika izdalītas ar vidējo iedzīvotāju skaitu un skaitli „10”, kas, domājams, ir mēnešu skaits. Taču bija jādala ar 12 mēnešiem, līdz ar to tarifiem no cilvēka mēnesī ir jābūt mazākiem.

[3] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā atbildētāja neatzina pieteikumu, norādot turpmāk minētos argumentus.

[3.1] Atbilstoši likuma „Par pašvaldībām” 15.panta 1.punktā noteiktajām pašvaldību autonomajām funkcijām pagasta padome sniedz pagasta iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus, proti, ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus. Feimaņu pagastā ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus sniedz pašvaldības komunālā struktūrvienība.

[3.2] 2008.gada februārī Feimaņu ciemā ekspluatācijā tika nodota un sāka darboties ūdens atdzelžošanas stacija ar mērķi uzlabot ūdens kvalitāti ciemā. Sakarā ar ūdens atdzelžošanas stacijas ierīkošanu un turpmāku tās darbības nodrošināšanu pakalpojumu tarifi būtiski sadārdzinājās. Turklāt tikai ūdens atdzelžošanas stacijas ierīkošana vien pašvaldībai izmaksāja Ls 48 000. Lai ciemā ierīkotu ūdens atdzelžošanas staciju, no Vides investīcijas fonda tika saņemts aizdevums, kura atmaksai pašvaldībai saskaņā ar noteikto atmaksas grafiku jāveic ikmēneša kredīta un procentu maksājumi.

[3.3] Atbilstoši Rēzeknes reģionālās Vides pārvaldes norādījumiem 2008.gada 1.martā ciema ūdens atdzelžošanas stacijā tika uzstādīti ūdens skaitītāji. Veicot ūdens patēriņa izmaksu analīzi, pagasta padome konstatēja, ka pašvaldība sedz gandrīz 70% no kopējām ūdens patēriņa un kanalizācijas izmaksām. Apsekojot ūdens izmantošanu ciemā, tika konstatēts, ka ūdensvada ūdens tiek izmantots nelietderīgi, proti, dārzu laistīšanai, automašīnu mazgāšanai, privāto dīķu piepildīšanai. Līdz ar to ūdens patēriņš vienā pusgadā pārsniedza atļauto gada limitu. 2008.gada augustā pagasta padome vērsās pie ciema iedzīvotājiem ar lūgumu racionāli izmantot ūdensvada ūdeni, informējot par ūdens gada limita pārsniegšanu pirmajā pusgadā un attiecīgajiem izdevumiem,

kurus pašvaldība sedz no saviem budžeta līdzekļiem. Vienlaikus iedzīvotājiem tika paziņots, ka pašvaldības iestādēs tika uzstādīti ūdens skaitītāji, līdz ar to pārējie ūdens patēriņa izdevumi tiks attiecināti uz iedzīvotājiem. Apzinoties to, ka lielākā daļa ciema iedzīvotāju ir bezdarbnieki, kuriem ir piešķirts maznodrošināto statuss, 2008.gada septembrī pagasta padome sešās ciema daudzstāvu mājās ūdensskaitītājus uzstādīja par saviem budžeta līdzekļiem.

Veicot atkārtotu ūdens patēriņa izmaksu analīzi uz 2008.gada 1.novembri, tika konstatēts, ka pagasta padome no iedzīvotājiem iekasē tikai apmēram 35% no ūdensapgādes un kanalizācijas sniegto pakalpojumu izmaksām.

[3.4] Atbilstoši pagasta padomes nolikumam un Ministru kabineta 2001.gada 26.jūnija noteikumiem Nr.281 „Sabiedrisko pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika pašvaldības regulējamās nozarēs" (turpmāk – Noteikumi Nr.281) pagasta padomes grāmatvedība sagatavoja un iesniedza pagasta padomes finanšu komitejai izskatīšanai aprēķinus „Par pakalpojumu tarifiem". Pēc aprēķinu izskatīšanas pagasta padomes finanšu komitejā tie tika iesniegti izskatīšanai pagasta padomes sēdē.

Pamatojoties uz pagasta padomes nolikumu, likuma „Par pašvaldībām" 15.panta 1.punktu un Noteikumu Nr.281 IV nodaļā ietvertajām tiesību normām, 2008.gada 10.novembra pagasta padomes sēdē tika apstiprināti pakalpojumu tarifi, kuri stājās spēkā 2009.gada 1.janvārī.

2008.gada 10.decembrī pagasta padome rīkoja sapulci ciema iedzīvotājiem, lai sniegtu atbildes uz iedzīvotāju jautājumiem par ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas izmaksām. Sapulces laikā pieteicēja atzina, ka pagasta padomes sapulcē sniegtās atbildes un paskaidrojumi viņu pārliecināja par nepieciešamību paaugstināt ūdens apgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas tarifus. Vienlaikus pieteicēja norādīja, ka viņu neapmierina izmaksas par pagasta padomes komunālo darbinieku atalgojumu.

[3.5] Līgumi par komunālajiem pakalpojumiem, kuri bija noslēgti starp pagasta padomi un iedzīvotājiem pēc tipveida līguma parauga, sen ir novecojuši, tāpēc pagasta padome nolēma sagatavot un noslēgt mūsdienu prasībām atbilstošu līgumu. Līgumslēdzēju pienākumi un tiesības ir nepārprotami un skaidri norādīti līgumā. Ja kādam no līdzējiem radās jautājums par līguma atsevišķiem punktiem, tas tika izskaidrots un atrisināts, slēdzot līgumu. Neizpratni rada pieteicējas apgalvojums, ka viņa neko nesaprata no līguma, jo pieteicēja vairāku gadu garumā pati bija pagasta darbiniece un deputāte, kura piedalījās gan līgumu sastādīšanā, gan tarifu aprēķināšanā un apstiprināšanā. Turklāt pieteicēja labi apzinās, ka darbinieku štatu sarakstus, darba samaksas nolikumu un amatalgas pagasta padome nosaka uz gadu un tās netiek grozītas tikai tāpēc, ka tas neapmierina kādu no pagasta iedzīvotājiem.

[3.6] Šobrīd ar pagasta padomi līgumus par komunālajiem pakalpojumiem ir noslēguši 90% no pakalpojumu saņēmējiem. Pieteicēja līgumu nav noslēgusi, lai gan viņai šāda iespēja bija piedāvāta. Gadījumā, ja pieteicēju neapmierina komunālo pakalpojumu izcenojums, kas ir noteikts līgumā, viņai, dzīvojot

privātā mājā, pastāv iespēja privāti ierīkot ūdens padevi no akas, kura atrodas 20 m attālumā no viņas mājas, atsakoties no centralizētās ūdens padeves.

[3.7] Pagasta komunālajā struktūrvienībā ir nodarbināti divi darbinieki, kuri atbild par ūdensapgādi un kanalizācijas pakalpojumiem. Mēnešalga vienam no darbiniekiem ir Ls 221,50, savukārt otram darbiniekam alga ir noteikta valsts noteiktās minimālās mēnešalgas apmērā.

Lai gan Noteikumu Nr.281 IV nodaļā ietvertās tiesību normas paredz tiesības pašvaldībai tarifu aprēķināšanā ietvert arī administrācijas un kancelejas izdevumus, datora un ēku izmantošanas izdevumus, pagasta padome to nav darījusi, lai pēc iespējas mazinātu izmaksas par ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem.

[3.8] Atbildētāja piekrīt, ka ir pieļauta matemātiska kļūda paredzamajiem izdevumiem 2009.gadā uz vienu ciema iedzīvotāju, jo izdevumi par pakalpojumiem kļūdaini tika dalīti uz 10 mēnešiem. Tomēr tas neietekmē pakalpojumu tarifa noteikšanu, jo tarifi tika aprēķināti atbilstoši Noteikumos Nr.281 paredzētajai metodikai.

[3.9] Pašreizējā ekonomiskās krīzes situācijā, kad pašvaldības budžets ir samazināts par 38%, nepaceļot pakalpojumu tarifus, pašvaldība nespēs segt visus ar ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanu saistītos izdevumus un nodrošināt likumā „Par pašvaldībām" 15.panta 1.punktā noteikto funkciju izpildi.

[4] Pieteikuma papildinājumos pieteicēja norāda turpmāko.

[4.1] Sākot ar 2007.gada martu, par ūdensapgādi Feimaņu pagasta iedzīvotāji maksājuši Ls 0,70 par cilvēku un par kanalizācijas pakalpojumiem Ls 0,70 par cilvēku, jo nebija uzstādīti ūdens skaitītāji. Jaunais tarifs ūdenim tika noteikts Ls 2,64 apmērā, kas nozīmē cenu pieaugumu 3,77 reizes. Savukārt kanalizācijas jaunais tarifs noteikts Ls 1,68 apmērā, kas nozīmē 2,4 reizes lielu pieaugumu.

[4.2] Iedzīvotāju sapulce tika sasaukta tikai pēc Lēmuma pieņemšanas. Uz sapulces sākuma brīdi pieteicēja nebija informēta par atlīdzības īpatsvaru komunālo pakalpojumu kopējās izmaksās, jo komunālo pakalpojumu izcenojumu saņēma vēlāk pēc rakstiska pieprasījuma. Tarifi nav ekonomiski pamatoti.

[4.3] Feimaņu pagasta padomes paskaidrojumā tika norādīts, ka divu komunālās struktūrvienības darbinieku algas ir Ls 221,50 un valstī noteiktās minimālās algas apmērā, bet, veicot aprēķinus, balstoties uz izcenojuma aprēķinu, iznāk, ka komunālās struktūrvienības darbinieku atalgojumi ir Ls 265,70 un Ls 207,50, kas neatbilst paskaidrojumā noradītajām summām.

[4.4] 2008.gada 30.jūlijā pieteicēja saņēma Feimaņu pagasta padomes informatīvo vēstuli Nr.3-9/355 „Individuālo dzīvojamo māju ūdens lietotājiem" par ūdens izlietojuma limita pieckārtīgu pārsniegumu un kopējā ūdens skaitītāja uzstādīšanu, pēc kura rādītājiem turpmāk tikšot noteikta maksa par ūdeni. Vēstulē tika izteikts aicinājums izmantot ūdeni lietderīgi. Savā paskaidrojumā

Freimaņu pagasta padome norāda nelietderīgu ūdens izlietojumu dārzu laistīšanai, transportlīdzekļu mazgāšanai, lopu dzirdīšanai un dīķu piepildīšanai. Pieteicēja uzskata, ka tādā gadījumā jaunajos komunālo pakalpojumu izcenojumos uz vienu cilvēku ir jādiversificē ūdens tarifi atkarībā no ūdens izlietojuma mērķiem.

[4.5] Pamatojoties uz likuma „Par pašvaldībām" 15.pantu pašvaldības funkcija ir organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds. Bet, pamatojoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 4.panta pirmo daļu, stājoties līgumattiecībās ar pakalpojuma sniedzēju, patērētājam jādod iespēja pilnībā realizēt savu izvēli un gribu, iegādājoties tieši tādu preci vai saņemot tieši tādu pakalpojumu, kādu patērētājs vēlas, izņemot likumā noteiktos ierobežojumus. Ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir respektēt šo gribu. Izvēle un griba paužama līguma noteikumos, vai arī tai jābūt redzamai pēc lietas apstākļiem. Atbildētājas piedāvātā komunālo pakalpojumu līguma atsevišķu punktu noteikumi neatbilst faktiskajiem apstākļiem un neapmierina pieteicēju kā privātās dzīvojamās mājas īpašnieci.

[4.6] Atbildētājas atzītā matemātiskā kļūda, veicot komunālo pakalpojumu izcenojuma aprēķinu uz vienu iedzīvotāju, ietekmē pakalpojumu izcenojumu, jo, piemēram, ūdensapgādi tas sadārdzina par Ls 0,54, ņemot vērā, ka izmaksas aprēķinātas gada 12 mēnešiem, bet iegūtais izdalīts ar 10 mēnešiem. Minētā kļūda ir jālabo un jākoriģē komunālo pakalpojumu uz vienu iedzīvotāju izcenojums.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 27.maija spriedumu pieteikums apmierināts. Spriedumā ietverti šādi motīvi.

[5.1] Tiesa atzinusi, ka Lēmums zaudējis spēku, jo ar Rēzeknes novada domes 2009.gada 3.decembra lēmumu no 2009.gada 20.decembra Feimaņu pagastā noteikti jauni ūdensapgādes un kanalizācijas tarifi. Tādējādi tiesa vērtējusi tikai Lēmuma tiesiskumu.

[5.2] Tiesa atzinusi, ka Lēmums ir atzīstams par prettiesisku, jo tas kā rakstveidā izdotais administratīvais akts nesatur tiesību normu uzskaitījumu. Lēmumā nav arī atsauces uz Feimaņu pagasta padomes Finanšu komitejas 2008.gada 6.novembra sēdes izrakstu Nr.13, ar kuru finanšu komisija nolēmusi iesniegt pagasta padomei lēmuma projektu „Par pakalpojumu (ūdensapgādes, kanalizācijas, atkritumu savākšanas) tarifiem" no 2009.gada 1.janvāra un kurā ir ir atsauces uz tiesību normām. Tādējādi Lēmums un minētais Finanšu komitejas sēdes protokola izraksts neveido vienotu administratīvo aktu un tajā norādītās tiesību normas nevar attiecināt uz Lēmumu. Turklāt Finanšu komitejas lēmums pieteicējai kā vienai no Lēmuma adresātēm nav darīts zināms un nav pamata uzskatīt, ka minētās sēdes protokola izrakstu iestāde vēlējusies uzskatīt par administratīvā akta sastāvdaļu.

[5.3] Ņemot vērā to, ka Lēmums ir zaudējis spēku un ar to nodibinātās tiesiskās attiecības beigušas pastāvēt, minētās tiesiskās attiecības pašlaik regulē

jauns administratīvais akts, kurš šajā lietā nav pārsūdzēts, nav pamata uzlikt atbildētājai pienākumu konkrētajā lietā izdot jaunu administratīvo aktu. Turklāt no APL 253.panta sestās daļas izriet, ka lietā par administratīvā akta atcelšanu vai atzīšanu par spēkā neesošu (arī atzīšanu par prettiesisku) prasījums par jauna administratīvā akta izdošanu nav patstāvīgs prasījums. Konkrētajā lietā pēc Lēmuma atzīšanas par prettiesisku nav objektīvas nepieciešamības noregulēt tiesisko situāciju, izdodot jaunu administratīvo aktu, jo situācija ir noregulēta ar citu administratīvo aktu.

[5.4] Tiesa atzinusi, ka ir atbilstīgi atlīdzināt pieteicējai morālo kaitējumu viņas prasītajā apmērā, t.i., Ls 180.

[6] Atbildētājas tiesību un saistību pārņēmēja Rēzeknes novada pašvaldība pārsūdzēja spriedumu. Pieteicēja apelācijas sūdzībā norādījusi, ka tiesa, izvērtējot Lēmuma tiesiskumu, ir nonākusi pretrunās un pieļāvusi sekojošas kļūdas.

[6.1] Tiesa nepamatoti Lēmumu atzinusi par pieteicējai nelabvēlīgu administratīvo aktu. Ar Lēmumu noteiktie tarifi aprēķināti saskaņā ar Noteikumiem Nr.281, taču lietas izskatīšanas gaitā netika iesniegti pierādījumi tam, ka no pašvaldības puses būtu pieļauta šo noteikumu neievērošana vai apzināti tiktu noteikti paaugstināti tarifi.

[6.2] Tiesa nepamatoti atzinusi Lēmumu par prettiesisku sakarā ar to, ka tajā nav norādīta neviena piemērotā tiesību norma. Tāpat tiesa nepamatoti atzinusi Feimaņu pagasta padomes Finanšu komitejas 2008.gada 6.novembra sēdes izrakstu Nr.13 par iekšējo lēmumu tikai tāpēc, ka Lēmumā uz to nav atsauces. Pieteicēja nevar piekrist tiesas secinātajam, ka šajā lietā nav piemērojams Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Senāts) 2007.gada 25.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-249/2007 9.punktā atzītais, ka nav būtiski, cik dokumenti veido administratīvo aktu, un būtiski ir, lai būtu objektīvi saprotams, ka iestāde konkrētu dokumentu uzskata par administratīvā akta sastāvdaļu, un lai iestāde šo dokumentu būtu paziņojusi adresātam. Pieteicēja pati ir atzinusi, ka viņa piedalījās 2008.gada 10.decembra pagasta iedzīvotājiem rīkotajā sapulcē un sapulcē sniegtās atbildes un paskaidrojumi viņu pārliecināja par nepieciešamību paaugstināt ūdens apgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas tarifus.

[6.3] Tiesa nepamatoti piemērojusi APL 74.panta pirmās daļas 3.punktu. Lēmums nav atzīstams par pieteicējai nelabvēlīgu, jo pakalpojumi viņai tiek sniegti, noteiktajiem tarifiem pēc būtības viņa ir piekritusi un par tiem norēķinājusies.

[6.4] Tiesa nepamatoti uzskatījusi, ka ar Lēmumu tika aizskartas pieteicējas Latvijas Republikas Satversmes 90.pantā aizsargātās pamattiesības. Tiesa ir pilnībā ignorējusi to apstākli, ka pieteicējai, tāpat kā citiem Feimaņu pagasta ciema iedzīvotājiem, 2008.gada 10.decembrī rīkotajā sapulcē tika izskaidrotas gan viņas tiesības, gan pieņemto tarifu pamatojums. Pieteicējai bija pieejams arī tarifu aprēķins, ar kuru būdama neapmierināta, pieteicēja tomēr nav

iesniegusi savu tarifu aprēķinu. Pieteicēja ir norēķinājusies par pakalpojumiem pēc Lēmuma tarifiem. Minētie apsvērumi ir pierādījums tam, ka pieteicējai ar Lēmuma pieņemšanu nav nodarīts morālais kaitējums.

[6.5] Tiesa nepamatoti atsaucās uz APL 62.panta pirmo daļu, norādot, ka ar šīs normas neievērošanu tika pārkāptas pieteicējas garantētās tiesības tikt uzklausītai. Likumu normas, kuras regulē sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu, nepieprasa sabiedrisko pakalpojumu lietotāju viedokļa uzsklausīšanu atbilstoši APL 62.panta prasībām. Pakalpojuma sniedzēja pienākums ir iepazīstināt lietotājus ar tarifu aprēķināšanas metodiku un aprēķinātajiem tarifiem, kas no pašvaldības puses tika izpildīts. Tādējādi nav pamatots tiesas secinājums par nozīmīgu ar likumu aizsargāto pieteicējas interešu aizskaršanu un viņas procesuālo tiesību ignorēšanu Lēmuma pieņemšanā.

[7] Administratīvajā apgabaltiesā (turpmāk – apgabaltiesa) saņemtajos rakstveida paskaidrojumos par apelācijas sūdzību pieteicēja norāda turpmāko.

[7.1] Spriedums ir taisnīgs, bet atbildētāja tiesvedības laikā nespēja pierādīt tarifu palielināšanas likumību, norādot normatīvos aktus un ekonomisko pamatojumu. Atbildētāja sniedza pretrunīgus datus par darbinieku skaitu un to atalgojumu.

[7.2] Pieteicēja pilnībā nepiekrīt atbildētājas apgalvojumam, ka pieteicēja ir piekritusi ar Lēmumu noteiktajiem tarifiem. Turklāt 2009.gada 3.decembrī apstiprinātie jaunie tarifi pēc būtības neatšķiras no tiem, kuri apstiprināti ar Lēmumu.

[8] Tiesas sēdē atbildētājas pārstāve pieteikumu neatzina un apelācijas sūdzību uzturēja, balstoties uz Lēmumā un paskaidrojumos sniegtajiem argumentiem.

Pieteicēja pieteikumu uzturēja, bet apelācijas sūdzību neatzina uz pieteikumā un tā papildinājumos sniegto argumentu pamata.

Motīvu daļa

[9] Pārbaudījusi lietas materiālus un noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota, bet pieteikums ir apmierināms daļēji.

[10] Pārbaudot Lēmuma procesuālo tiesiskumu, apgabaltiesa secina, ka tā pieņemšanā nav pieļauti tādi procesuāli pārkāpumi, kas varētu novest pie Lēmuma prettiesiskuma.

Kā to pareizi atzīmējusi pirmās instances tiesa, Lēmums pieteicējai ir nelabvēlīgs administratīvais akts, jo tas pieteicējai ir neizdevīgs, proti, tas uzliek pieteicējai pienākumu maksāt augstākus maksājumus. Tādējādi administratīvā akta pieņemšanas procesu un tā formu nevar atstāt bez ievērības.

[10.1] Administratīvā procesa gaitā administratīvā akta adresātiem ir

jādod tiesības iepazīties ar lietu un izteikt savu viedokli (APL 61.pants), kā arī jāizpilda uzklausīšanas pienākums (APL 62.panta otrā daļa).

Jānorāda, ka konkrētajā gadījumā nav piemērojamas likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" normas, jo pakalpojumu sniedzēja ir pašvaldība (*sal. sk. Senāta 2010.gada 4.februāra spriedumu lietā Nr.SKA-53/2010*). Tāpēc, īstenojot administratīvā akta pieņemšanas procedūru, ir piemērojamas APL normas.

No pieteicējas pieteikuma, kā arī no atbildētājas paskaidrojumiem izriet, ka APL noteiktā procedūra pirms Lēmuma pieņemšanas, proti, tarifu apstiprināšanas, netika īstenota. Tikai 2008.gada 10.decembrī jau pēc tarifu apstiprināšanas pagasta padome rīkoja sapulci ciema iedzīvotājiem. Lietā nav ziņu par to, ka iedzīvotāji būtu bijuši informēti par to, ka 2008.gada 10.novembrī paredzēts pieņemt Lēmumu. Tāpēc bija liegta iespēja administratīvā procesa dalībniekiem savlaicīgi iepazīties ar tarifu pamatojumu un izteikt savu viedokli. Arī pieteicēja pieteikumā norādījusi uz tādiem faktiskajiem apstākļiem, kas liecina par to, ka viņai tikai pēc Lēmuma pieņemšanas bija iespējams pieprasīt informāciju un attiecīgi vēlāk arī izteikt savu viedokli.

Tādējādi atzīstams, ka atbildētāja ir pieļāvusi APL 61.panta un 62.panta pirmās daļas pārkāpumu. Tai pat laikā apgabaltiesa uzskata, ka šis pārkāpums nav būtisks, proti, tas nav ietekmējis Lēmuma tiesiskumu pēc būtības.

To, cik ļoti administratīvā procesa dalībnieku viedokļu neuzklausīšana ietekmējusi administratīvā akta tiesiskumu pēc būtības, lielā mērā noteic tas, kādas tiesiskās attiecības ar administratīvo aktu tiek nodibinātas, grozītas, konstatētas vai izbeigtas, kā arī iestādes rīcības brīvība administratīvā akta pieņemšanā vai nosakot tā saturu.

Konkrētajā gadījumā ar Lēmumu tiek noregulētas ekonomiskas dabas tiesiskās attiecības starp pašvaldību un tās iedzīvotājiem, proti, noteikta maksa par pakalpojumu. Šādu tiesisko attiecību pamatā ir finansiāli apsvērumi, kuru ietvaros atbildētājas rīcības brīvība ir ierobežota. Tādējādi administratīvā akta saturu ietekmē tieši ekonomiskie apsvērumi, bet iedzīvotāju viedokļi šāda administratīvā akta saturu var ietekmēt tikai tiktāl, ciktāl tiek norādīts uz kļūdām tarifu pamatojumā. Līdz ar to pats par sevi fakts, ka nav dota iespēja iepazīties ar tarifu pamatojumu, kā arī nav izpildīts uzklausīšanas pienākums, pēc būtības nevar ietekmēt Lēmuma saturu, proti, tarifa lielumu. Taču par to, vai iedzīvotāju neuzklausīšanas rezultātā ir pieļautas saturiskas kļūdas, var pārliecināties, pārbaudot Lēmuma tiesiskumu pēc būtības.

[10.2] Pirmās instances tiesas spriedumā uzsvērts, ka Lēmumā nav norādīts pamatojums, t.i., nav uzskaitītas piemērotās tiesību normas, tāpēc tas atzīstams par prettiesisku. Apgabaltiesa šādiem apsvērumiem nepiekrīt, ievērojot turpmāk norādīto.

Nav strīda un tas arī redzams no Lēmuma teksta, ka Lēmumā nav nekādu norāžu uz normatīvajiem aktiem. Tādējādi atbildētāja pieļāvusi APL 67.panta otrās daļas 6. un 7.punkta pārkāpumu, t.i., procesuālu pārkāpumu, nenorādot administratīvajā aktā tā pamatojumu un piemēroto tiesību normu uzskaitījumu.

Tai pat laikā ir apsverams, vai šis procesuālais pārkāpums ir būtisks un vai šā iemesla dēļ Lēmums ir atzīstams par prettiesisku.

Kā jau iepriekš norādīts, ar Lēmumu tiek izlemti ekonomiskas dabas jautājumi un tiek nolemts apstiprināt tarifu. Tātad, lai Lēmums pēc būtības būtu pareizs, ir jābūt pareizi aprēķinātam tarifam. Apgabaltiesa uzskata, ka šajā lietā, līdzīgi kā tas ir lietās, kur tarifu apstiprina sabiedrisko pakalpojumu regulators, ir piemērojams princips, ka tarifam ir jāatbilst ekonomiski pamatotām izmaksām (likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 1.pants). Tas nozīmē, ka tarifs ir pareizs tad, ja tas atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām.

No minētā izriet, ka Lēmuma saturu pēc būtības noteic nevis tiesību normas, bet gan fakti par izmaksām, kuras veido tarifu. Atsaucēm uz tiesību normām ir procesuāla nozīme, proti, lai informētu adresātu, piemēram, par iestādes kompetenci izlemt konkrēto jautājumu vai par to, kādas izmaksas var tikt iekļautas tarifā. Taču neatsaukšanās uz šīm tiesību normām pēc būtības nevar ietekmēt administratīvā akta tiesiskumu, jo tā pareizību noteic citi apstākļi – fakti par ekonomiski pamatotām izmaksām.

Ievērojot minēto, atbildētājas pieļautais procesuālais pārkāpums nevar tikt vērtēts kā būtisks, jo pats par sevi neietekmē Lēmuma tiesiskumu pēc būtības.

Turklāt jāakcentē, ka 2008.gada 6.novembrī Feimaņu pagasta padomes Finanšu komiteja nolēmusi iesniegt pagasta padomei lēmuma projektu „Par pakalpojumu (ūdensapgādes, kanalizācijas, atkritumu savākšanas) tarifiem" no 2009.gada 1.janvāra (*lietas I sējuma 21.lapa*). Šajā lēmumā ir norādītas atsauces uz tiesību normām, kas noteic pašvaldības kompetenci šī lēmuma pieņemšanā, kā arī normām, kuras reglamentē tarifā iekļaujamās izmaksas. Līdz ar to no šī lēmuma ir skaidra pašvaldības nostāja piemērojamo tiesību normu jautājumā un ir zināms tiesiskais pamats, uz kura ir balstīts arī Lēmums. Kaut arī Lēmumā nav norādīta saikne ar šo Finanšu komitejas lēmumu, tomēr tiesai nav pamata neņemt vērā Finanšu komitejas lēmumā norādīto pamatojumu, jo pēc būtības tas ir arī Lēmuma pamatojums, par ko liecina tas, ka Lēmumā nolemtais pilnībā sasaucas ar Finanšu komitejas iesniegtajā lēmuma projektā norādīto. Tātad tiesai ir iespējams pārliecināties par to, no kādām izmaksām atbildētāja ir veidojusi tarifu un vai tas ir pareizi.

[11] Pārbaudot Lēmuma tiesiskumu pēc būtības, apgabaltiesa primāri konstatē, ka tarifs aprēķināts, pamatojoties uz Noteikumiem Nr.281, uz kuriem ir atsauce Finanšu komitejas lēmumā. Šie noteikumi izdoti, pamatojoties uz likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 8.panta astoto daļu.

Kā tas izriet no minētā likuma un kā tas atzīts arī tiesu praksē (*sal. sk. Senāta 2010.gada 4.februāra spriedumu lietā Nr.SKA-53/2010*), regulējami ir tikai tādi sabiedriskie pakalpojumi, kurus sniedz komersants. Tas secīgi nozīmē, ka uz sabiedriskajiem pakalpojumiem, kurus sniedz pati pašvaldība, nevar attiecināt likumu „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" un uz tā pamata izdotos citus normatīvos aktus.

Tai pat laikā, kā pārliecinājās apgabaltiesa, neviens normatīvais akts

nenoteic, kā būtu aprēķināmi tarifi un kādas izmaksas tajos būtu iekļaujamas gadījumos, kad tarifu aprēķina pati pašvaldība, nevis komersants. Tādējādi ir pamats piemērot analoģiju (APL 17.panta otrā daļa).

Apgabaltiesa uzskata, ka tikai fakts, ka tarifu noteicis cits subjekts (pašvaldība, nevis komersants), nevar radīt nevienlīdzīgu situāciju starp sabiedrisko pakalpojumu lietotājiem, tāpēc tarifu aprēķinos piemērojami tie paši principi, kādi tiek piemēroti, kad tarifs tiek noteikts komersanta sniegtajam pakalpojumam, proti, likumā „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" deklarētie principi. Līdz ar to apgabaltiesa nesaskata šķēršļus Noteikumu Nr.281 piemērošanai šajā lietā un atzīst, ka atbildētāja ir piemērojusi pareizās tiesību normas.

[12] Noteikumu Nr.281 2.punkts paredz, ka sabiedrisko pakalpojumu tarifus aprēķina saskaņā ar principu, ka izmaksās tiek iekļauti ekonomiski pamatoti, tehniskajiem standartiem vai normatīviem atbilstoši izdevumi; sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam tiek nodrošināta ekonomiskā un finansiālā dzīvotspēja un attīstības iespējas; lietotājiem tiek garantēti kvalitatīvi ilgtermiņa sabiedriskie pakalpojumi.

Ūdensapgādes un kanalizācijas tarifu aprēķināšanas metodiku reglamentē Noteikumu Nr.281 IV nodaļa.

Noteikumu 67.punkts noteic, ka ūdensapgādes komersanti savās izmaksās iekļauj ekonomiski pamatotus, tehniskajiem standartiem vai normatīviem atbilstošus izdevumus. Izmaksās iekļaujamie izdevumi ir tieši saistīti ar regulējamo sabiedrisko pakalpojumu veidu un nav pretrunā ar citiem normatīvajiem aktiem. [..].

Atbilstoši Noteikumu Nr.281 70.punktam tarifu aprēķiniem izmanto viena gada laikā piegādāto vidējo ūdens daudzumu un kanalizācijas pakalpojumu apjomu kubikmetros. Minēto lielumu nosaka, pamatojoties uz iepriekšējā kalendāra gadā faktiski piegādāto ūdens daudzumu un sniegto kanalizācijas pakalpojumu apjomu un kārtējā kalendāra gadā prognozēto piegādājamo ūdens daudzumu un sniedzamo kanalizācijas pakalpojumu apjomu kubikmetros.

[13] Pieteicēja iebilst, ka tarifs aprēķināts, izmaksas sadalot ar 10 mēnešiem, nevis ar 12 mēnešiem, tādējādi tarifam, kas tiek aprēķināts par 1 cilvēku, bija jābūt mazākam.

No kanalizācijas izcenojuma un ūdensapgādes izcenojuma aprēķiniem (*lietas I sējuma 24. un 25.lapa*) redzams, ka tarifu aprēķinu pamatā ir tie izdevumi, kuri pašvaldībai radušies 2008.gada 10 mēnešos. Tāpat arī aprēķinos ņemts vērā vidējais ūdens patēriņš un notekūdeņu daudzums 2008.gada 10 mēnešos. Aprēķinot izmaksas uz 1 m^3, izdevumi 2008.gada 10 mēnešos sadalīti ar patērēto ūdens vai notekūdeņu daudzumu 2008.gada 10 mēnešos. Arī tarifs par vienu cilvēku aprēķināts, izmaksas 2008.gada 10 mēnešos dalot ar 10 mēnešiem, iegūto rezultātu izdalot ar cilvēku skaitu.

Tā kā aprēķinos izmantoti izdevumi par 10 mēnešiem, atzīstams, ka

atbildētāja šādā aspektā nav pieļāvusi matemātisku kļūdu, šos izdevumus izdalot ar 10 mēnešiem. Matemātiska kļūda būtu pieļauta, ja atbildētāja būtu izmantojusi datus par 12 mēnešiem, kuri tiktu dalīti ar 10 mēnešu ūdens patēriņu vai notekūdeņu izlietojumu. Tādā gadījumā varētu atzīt, ka tarifs nepamatoti paaugstināts.

Atbildētāja 2010.gada 23.aprīlī ir iesniegusi tiesā papildus paskaidrojumus par ūdensapgādes un kanalizācijas tarifu aprēķiniem (*lietas 55.-56.lapa*). Tajos ir norādīti reālie izmaksu dati par 12 mēnešiem no 2007.gada novembra līdz 2008.gada oktobrim. Dalot šīs izmaksas ar ūdens patēriņu vai notekūdeņu daudzumu, kas noteikts pēc skaitītāja par 12 mēnešiem no 2007.gada novembra līdz 2008.gada oktobrim, ir iegūtas tādas pat izmaksas par 1 m^3 ūdens vai notekūdeņiem, kādas tās tika iegūtas, kad aprēķinos tika izmantotas ziņas par 10 mēnešiem. Tādējādi pats par sevi fakts, ka aprēķinos tika izmantoti dati par 10 mēnešiem, nav ietekmējis tarifu lielumu.

Apgabaltiesa konstatē, ka pie Lēmuma pievienotajos aprēķinos un iepriekš minētajos papildus paskaidrojumos par aprēķiniem ir norādītas dažādas aprēķinu metodes, ar kādām tiek noteikta maksa par patērēto ūdeni vai notekūdeņiem 1 cilvēkam mēnesī. Tā Lēmumam pievienotajos aprēķinos tiek izmantoti dati par izdevumiem, kuri tiek dalīti ar mēnešu skaitu un iegūtie izdevumi mēnesī tiek izdalīti ar cilvēku skaitu, kuri lieto šo pakalpojumu. Tādējādi tiek iegūtas pakalpojuma izmaksas par 1 cilvēku mēnesī. Savukārt papildu paskaidrojumos atbildētāja izdalījusi gada izmaksas ar patērēto kubikmetru daudzumu, tādējādi iegūstot izmaksas par 1 m^3. Tad atbildētāja aprēķinājusi vidējo ūdens patēriņu vai notekūdeņu daudzumu uz 1 cilvēku mēnesī, iegūstot 4 m^3, un šo skaitli sareizinājusi ar 1 m^3 izmaksām. Salīdzinot šo metožu rezultātā iegūtos rezultātus, apgabaltiesa secina, ka abos gadījumos var nonākt pie identiska rezultāta. Minētais vēl jo vairāk apstiprina, ka aprēķinos nav pieļautas pieteicējas minētās matemātiskās kļūdas.

[14] Tālāk pārbaudāmas aprēķinos iekļautās izmaksas – vai tās atbilst normatīvajos aktos paredzētajām izmaksām un vai to apmērs atbilst pamatojuma dokumentiem.

Ūdensapgādes izcenojuma aprēķinā iekļautas šādas izmaksas: darba samaksa; valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (turpmāk – VSAOI); elektroenerģija; pakalpojumi (ūdens analīzes, monitoringa programma, stacijas apkalpošana); materiāli (caurules, sāls, sūknis, mazvērtīgais inventārs, biospora tabletes hlorēšanai); pamatlīdzekļu nolietojums (iekārtas, stacija, ūdensvads); dabas resursu nodoklis; aizņēmumu procentu maksājumi par atdzelžošanas staciju.

Kanalizācijas izcenojuma aprēķinā iekļautas šādas izmaksas: darba samaksa; VSAOI; elektroenerģija; pakalpojumi; inventārs un materiāli (caurules, sūknis, mazvērtīgais inventārs, smērvielas u.c.); pamatlīdzekļu nolietojums; dabas resursu nodoklis (laboratoriskie izmeklējumi).

[15] Atbilstoši Noteikumu Nr.281 71.2. un 71.3.punktam ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu tarifu izmaksās iekļaujama darba samaksa darbiniekiem, kas ir tieši saistīti ar pakalpojumu sniegšanu un pamatlīdzekļu tehnisko apkopi un remontu, kā arī ar darba samaksu saistītās VSAOI. Tādējādi konkrētajā gadījumā atbildētāja pamatoti iekļāvusi tarifu izmaksās darba samaksu un ar to saistītās VSAOI.

[15.1] Pieteicēja norāda, ka darba samaksas izmaksas ir pārāk lielas, darbinieki tiek nodarbināti ne tikai darbos, kas ir tieši saistīti ar pakalpojumu sniegšanu un pamatlīdzekļu tehnisko apkopi un remontu, taču izmaksas par citu pienākumu pildīšanu tiek iekļautas tarifā.

Gan no 2006.gada 18.decembrī apstiprinātā štatu saraksta, kas stājās spēkā 2007.gada 1.janvārī, gan no 2008.gada 28.janvārī apstiprinātā amatu saraksta, kas stājās spēkā 2008.gada 1.janvārī, izriet, ka komunālajā saimniecībā tiek nodarbināti remontatslēdznieks-santehniķis uz pilnu slodzi (darba algas koeficients attiecībā pret minimālo algu – 1,3), attīrīšanas iekārtu operatore uz pilnu slodzi (koeficients – 1,0) un elektromontieris uz pusslodzi (koeficients – 1,3) (*lietas II sējuma 8.-9.lapa, lēmumi, ar kuriem apstiprināti minētie dokumenti – lietas I sējuma 102. un 103.lapā*).

Darba līgumā ar santehniķi-remontstrādnieku (*lietas II sējuma 10.lapa*) norādīts, ka darbinieka pamatdarba vieta ir darbs Feimaņu pagasta padomes komunālajā saimniecībā un pašvaldības iestādēs.

Darba līgumā ar attīrīšanas iekārtu operatori (*lietas II sējuma 13.lapa*) norādīts, ka darbiniece pilda pienākumus Feimaņu pagastam piederošajās attīrīšanas iekārtās. Līguma 2.1.1.apakšpunktā norādītie pienākumi atbilst tām funkcijām, kas būtu attiecināmas uz komunālo saimniecību.

Darba līgumā ar elektriķi (*lietas II sējuma 16.lapa*) norādīts, ka darbinieks stājas darbā par elektriķi Feimaņu pagasta iestādēs. Tā uzdevumos ietilpst veikt uzskaiti par izlietoto elektroenerģiju Feimaņu pagasta iestādēs; regulāri uz mēneša 1.datumu nodot elektrības rādītājus pagasta sekretārei; uzturēt kārtībā elektroenerģijas ierīces Feimaņu pamatskolā; regulāri sniegt ziņas par elektrības izlietošanu iestādēs pagasta priekšsēdētājai.

No iepriekš minētajiem dokumentiem to kopsakarā redzams, ka pašvaldībā citi darbinieki ar līdzīgiem pienākumiem netiek nodarbināti, elektriķis un santehniķis-remontstrādnieks veic pienākumus arī citās pašvaldības iestādēs, kas nav saistītas ar komunālās saimniecības apkalpošanu. Tādējādi pārkāpts princips, ka tarifā drīkst iekļaut tikai tās izmaksas, kuras attiecināmas uz konkrētā pakalpojuma sniegšanu.

Vērtējot to, kādas darba samaksas izmaksas atbildētāja drīkstēja attiecināt uz ūdensapgādes un kanalizācijas tarifu, jāņem vērā, ka atbildētājai ir rīcības brīvība komunālo pakalpojumu sniegšanas organizēšanā, tostarp, nosakot nepieciešamo darbinieku skaitu, veicamā darba apjomu u.c. Tiesa nav tiesīga iejaukties šajā rīcības brīvībā un norādīt, piemēram, cik darbinieki atbildētājai vajadzīgi, kāds atalgojums viņiem ir nosakāms. Tiesa var pārbaudīt tikai pieļautās kļūdas, īstenojot šo rīcības brīvību.

Kā tas izriet no darba līguma un tam pievienotajiem grozījumiem (*lietas II sējuma 10.-12.lapa*), kā arī darbinieka personīgajā kontā norādītās informācijas, remontstrādnieks-santehniķis normālā darba laika ietvaros par 2007.gada novembri un decembri saņēmis Ls 156, 2008.gada astoņos mēnešos – Ls 208, bet divos mēnešos – Ls 191,45 un Ls 212,60. Saskaņā ar štatu sarakstu remontstrādnieka-santehniķa algai piemērots koeficients 1,3.

No darba līguma un tam pievienotajiem grozījumiem (*lietas II sējuma 16.-18.lapa*), kā arī darbinieka personīgajā kontā norādītās informācijas, elektriķis normālā darba laika ietvaros par 2007.gada novembri un decembri saņēmis Ls 78 (pusslodze), 2008.gada divos mēnešos – Ls 104 (pusslodze), vienā mēnesī Ls 146,78 (t.sk. kompensācija par atbrīvošanu no darba), bet piecos mēnešos – Ls 52 (0,25 slodze). Saskaņā ar štatu sarakstu elektriķa algai piemērots koeficients 1,3.

Saskaņā ar Darba likuma 61.panta pirmo daļu minimālā darba alga nedrīkst būt mazāka par valsts noteikto minimumu. Panta otrā daļa noteic, ka minimālo mēneša darba algu normālā darba laika ietvaros, kā arī minimālo stundas tarifa likmi nosaka Ministru kabinets.

Tātad minimālā darba alga normālā darba laika ietvaros jebkurā gadījumā nedrīkst būt mazāka par valstī noteikto minimumu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 28.augusta noteikumu Nr.592 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" (*zaudējuši spēku 2009.gada 1.janvārī*) 2.punktu minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 160 latu. Minimālā stundas tarifa likme ir 0,962 lati.

Tas nozīmē, ka neatkarīgi no tā, vai darbinieks pildījis arī citus pienākumus, viņa darba alga nedrīkstēja būt mazāka par valstī noteikto minimumu normālā darba laika ietvaros. Līdz ar to par 2007.gadu tarifos iekļautais darba samaksas apmērs ir pareizs, kaut arī ar to apmaksāts tāds darbs, kas nav saistīts ar komunālo pakalpojumu sniegšanu. Turklāt elektriķim par 2007.gadu par pienākumu pildīšanu pamatskolā maksāja atsevišķi Ls 60, kas izriet no darba līguma grozījumiem (*lietas II sējuma 17.lapa*).

Savukārt 2008.gadā remontstrādniekam-santehniķim un elektriķim noteiktā darba samaksa pie attiecīgās slodzes pārsniedz minimālo mēneša darba algu. Tā kā ir zināms, ka šie darbinieki veic arī citus pienākumus, bet vienlaicīgi darbinieka minimālā alga nedrīkst būt mazāka par valstī noteikto minimumu normālā darba laika ietvaros, tad šajā laika periodā uz ekonomiski pamatotām izmaksām būtu attiecināma darba alga, ko šie darbinieki saņem par attiecīgo slodzi, bet ne mazāku kā valstī noteiktais minimums. Konkrētajā gadījumā tas nozīmē, ka uz ūdensapgādes izmaksām par 2008.gadu ir jāattiecina darba samaksas izmaksas minimālās algas apmērā (atņemot piemēroto koeficientu 1,3, tiek iegūta minimālā darba alga valstī). Attiecīgi mainās arī izmaksas par VSAOI.

Tādējādi uz ūdensapgādes izmaksām ir jāattiecina remontstrādnieka-santehniķa darba samaksa šādā apjomā: Ls 1902,81

((156x2)+(208x8:1,3)+(191,45:1,3)+(212,60;1,3)), bet elektriķa darba samaksa – Ls 628,91 ((78x2)+((104+104+146,78+52+52+52+52+52):1,3)). VSAOI attiecīgi nosakāmas Ls 458,39 un Ls 151,50 (darba samaksa reizināta ar 24,09%).

[15.2] Pārbaudot to, vai tarifu aprēķinā nav iekļautas matemātiskā aprēķina kļūdas, apgabaltiesa konstatē sekojošo. Kā tas izriet no tiesai iesniegtā aprēķina (*lietas I sējuma 55.-56.lapa*), atbildētāja ūdensapgādes izdevumos par 12 mēnešiem iekļāvusi darba samaksu Ls 3331 apmērā un VSAOI Ls 759 apmērā, bet kanalizācijas izdevumos – darba samaksu Ls 1831 apmērā un VSAOI Ls 412 apmērā.

Atbildētāja tiesai iesniegusi arī izmaksu par 12 mēnešiem atšifrējumu (*lietas I sējuma 88.-99.lapa*), no kura redzams, ka darba samaksai ūdensapgādē iztērēti Ls 3150,83, bet VSAOI – Ls 759,03. Savukārt darba samaksai kanalizācijas saimniecībā iztērēti Ls 1711,13, bet VSAOI – Ls 412,21.

Izmaksu atšifrējumā norādītās summas pilnībā sakrīt ar darbinieku personīgajos kontos norādīto informāciju (*lietas I sējuma 104.-110.lapa*).

Tātad tarifu aprēķinā ūdensapgādei norādītas par Ls 180,17 lielākas darba samaksas izmaksas, bet kanalizācijas saimniecībai aprēķinā norādītas par Ls 119,87 lielākas darba samaksas izmaksas, nekā tās ir patiesībā. Savukārt VSAOI gan aprēķinos, gan arī tā atšifrējumā sakrīt. Tādējādi secināms, ka, neņemot vērā šā sprieduma [15.1] konstatēto, atbildētāja pieļāvusi arī matemātiskā aprēķina kļūdas, kas par Ls 180,17 palielinājušas izmaksas ūdensapgādei, bet par Ls 119,87 – kanalizācijas izmaksas.

Pieteicēja norādīja, ka izmaksās nepamatoti iekļautas rehabilitācijas izmaksas Ls 308 attīrīšanas iekārtu operatorei (*lietas I sējuma 110.lapa*), taču apgabaltiesa konstatē, ka šī summa operatorei izmaksāta 2008.gada decembrī un šis laika posms aprēķinos konkrētajā gadījumā nav iekļauts. Apgabaltiesa arī konstatē, ka operatorei 2007.gada decembrī ir izmaksāta dāvana Ls 120 apmērā (*lietas I sējuma 109.lapa*), taču tā nav iekļauta tarifu aprēķinos.

[15.3] Apkopojot [15.1] un [15.2] konstatēto, ūdensapgādes un kanalizācijas tarifos iekļautās darba samaksas un VSAOI izmaksas ir iekļautas nepareizi.

[16] Noteikumu Nr.281 71.1.2.apakšpunktā norādīts, ka izmaksās iekļaujamas ar pakalpojuma (pakalpojumu) sniegšanu tieši saistīto pamatlīdzekļu – iekārtu un mehānismu (ūdens padeves un notekūdeņu savākšanas cauruļvadu tīkli un ar tiem tehnoloģiski saistītās iekārtas līdz pakalpojumu saņēmējam, sūkņi, kompresori, kā arī citas analogas iekārtas, kuras nodrošina pamatpakalpojuma sniegšanu) uzturēšanas un nolietojuma izmaksas.

Atbildētāja izmaksās iekļāvusi elektroenerģiju, kas apgabaltiesas ieskatā atbilst iepriekš minētajā normā noteiktajiem nosacījumiem, jo nodrošina iekārtu darbu.

Saskaņā ar tarifu aprēķinu 12 mēnešiem (*lietas I sējuma 55.-56.lapa*) elektroenerģijas izmaksas ūdensapgādes tarifā iekļautas Ls 1403 apmērā, bet kanalizācijas tarifā – Ls 2186 apmērā.

Savukārt izmaksu atšifrējumā (*lietas I sējuma 90.lapa*) norādīts, ka elektroenerģijas izdevumi ūdensapgādei ir Ls 1297,42, bet kanalizācijai – Ls 2138,36.

No lietai pievienotajiem elektroenerģijas rēķiniem (*lietas I sējuma 112.-146.lapa*) redzams, ka izlietotā elektroenerģija ir uzskaitīta par katru atsevišķu objektu, tostarp par attīrīšanas iekārtām un ūdenssūkni. Attīrīšanas iekārtu patērētā elektroenerģija attiecināta uz kanalizācijas izmaksām, bet ūdenssūkņa patērētā elektroenerģija – uz ūdensapgādes izmaksām.

Salīdzinot pievienotajos rēķinos iekļautās summas (t.sk. pievienotās vērtības nodokli) ar izmaksu atšifrējumā norādītajām summām, apgabaltiesa konstatē, ka tās pamatā sakrīt, taču nesakrīt 2007.gada novembra rēķinā norādītā summa par ūdenssūknim patērēto elektroenerģiju Ls 48,50 (*lietas I sējuma 116.lapa*) un izdevumu atšifrējumā norādītā summa Ls 135,71. Kaut gan uz rēķina pieraksta veidā ir atzīmēts, ka Ls 48,50 pieskaitāmi vēl Ls 87,21, tomēr apgabaltiesa šādam pierakstam neatrod pamatojumu. Tādējādi šāda summa izmaksās iekļauta nepamatoti. Līdz ar to izmaksu atšifrējumā norādītās elektroenerģijas izmaksas par ūdensapgādi samazināmas par Ls 87,21 atbilstoši pamatojuma dokumentiem un šie izdevumi ir Ls 1210,21.

Tādējādi apgabaltiesa secina, ka atbildētāja elektroenerģijas izmaksas par ūdensapgādi palielinājusi par Ls 192,79. Savukārt elektroenerģijas izmaksas kanalizācijai noteiktas par Ls 47,64 vairāk nekā tas izriet no attaisnojuma dokumentiem.

Pieteicēja iebilst pret to, ka elektroenerģijas patēriņš dažos mēnešos vairākkārtīgi pārsniedzis patēriņu citos mēnešos. Apgabaltiesa norāda, ka lietā ir pierādījumi tam, kāds ir bijis elektroenerģijas patēriņš (elektroenerģijas rēķini). Šīs lietas ietvaros nav iespējams pārbaudīt, vai elektroenerģija tērēta lietderīgi un pamatoti, taču katrā ziņā atbildētāja pamatoti izmaksas, kas veidojušās no šī patēriņa, ir attiecinājusi uz ūdensapgādes un kanalizācijas izmaksām.

[17] Dažādi pakalpojumi ūdensapgādes un kanalizācijas tarifos iekļauti attiecīgi Ls 364 un Ls 562 apmērā. Ar pakalpojumiem, kā tas izriet no izmaksu atšifrējuma tabulām (*lietas I sējuma 91.lapa*), jāsaprot ūdens ķīmiskā izmeklēšana, notekūdeņu paraugu ņemšana u.c. Apgabaltiesa atzīst, ka visi sniegtie pakalpojumi atbilstoši Noteikumu Nr.281 71.punktam ir attiecināmi uz ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojuma sniegšanu, līdz ar to pamatoti iekļauti tarifā.

Tai pat laikā apgabaltiesa atkal konstatē, ka nesakrīt tarifu aprēķinā par 12 mēnešiem un tā atšifrējumā norādītās summas. Proti, no izmaksu atšifrējuma izriet, ka ūdensapgādei tērēti Ls 136,57, bet kanalizācijai Ls 702,13. Šīs summas sakrīt ar pamatojuma dokumentos (*lietas I sējuma 147.-171.lapa*) norādītajām summām.

Līdz ar to secināms, ka tarifu aprēķinā pakalpojumu izmaksas ūdensapgādei ir norādītas lielākas par Ls 227,43, savukārt kanalizācijai šīs izmaksas norādītas mazākas par Ls 140,13.

[18] Ūdensapgādes un kanalizācijas tarifā iekļauti izdevumi par inventāru un materiāliem. Tarifu aprēķinā šīs izmaksas norādītas attiecīgi Ls 1095 un Ls 265 apmērā.

Izmaksu atšifrējumā (*lietas I sējuma 92.-94.lapa*) norādīts, ka uz ūdensapgādi attiecināmas izmaksas Ls 1071,87 apmērā, bet uz kanalizāciju – Ls 265,22.

Apgabaltiesa nekonstatē, ka inventārs un materiāli nebūtu attiecināmi uz ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanu, līdz ar to šīs izmaksas pamatoti saskaņā ar Noteikumu Nr.281 71.punktu iekļautas tarifā. Turklāt atšifrējuma tabulās iekļautās summas sakrīt ar pamatojuma dokumentos (*lietas I sējuma 172.-213.lapa*) norādītajām summām.

Tas nozīmē, ka tarifu aprēķinā inventāra un materiālu izmaksas ir norādītas lielākas nekā to apliecina pamatojuma dokumenti, proti, par Ls 23,13 vairāk.

[19] Ūdensapgādes un kanalizācijas tarifā iekļauts pamatlīdzekļu nolietojums attiecīgi Ls 2984 un Ls 165 apmērā. Noteikumu Nr.281 71.punkts paredz šādas izmaksas iekļaut tarifā. No pamatlīdzekļu nolietojuma izmaksu atšifrējuma (*lietas I sējuma 95.lapa*) redzams, ka izmaksās iekļauts tādu pamatlīdzekļu nolietojums, kurš tieši attiecās uz ūdensapgādi un kanalizāciju (piemēram, attīrīšanas iekārtas, ūdens atdzelžošanas stacijas ēka u.c.). Tādējādi šie izdevumi pamatoti iekļauti izmaksās.

Tai pat laikā apgabaltiesa konstatē, ka izmaksu atšifrējumā uz ūdensapgādi attiecināmās izmaksas norādītas Ls 1197,4 apmērā, bet uz kanalizāciju – Ls 475,28 apmērā. Šīs summas sakrīt ar attaisnojuma dokumentos – pamatlīdzekļu uzskaites kartiņās – norādītajām summām (*lietas I sējuma 214.-225.lapa*).

Tas nozīmē, ka tarifu aprēķinā iekļautās summas atkal nesakrīt ar pamatojuma dokumentos norādītajām summām. Proti, ūdensapgādei pamatlīdzekļu nolietojums norādīts par Ls 1786,60 vairāk, savukārt kanalizācijai – par Ls 310,28 mazāk nekā to apliecina pamatojuma dokumenti.

[20] Ūdensapgādes un kanalizācijas tarifā iekļauts dabas resursu nodoklis attiecīgi Ls 122 un Ls 110 apmērā. Noteikumu Nr.281 71.8.punkts paredz, ka tarifā var tikt iekļauti izdevumi par nodokļiem un nodevām.

Taču izmaksu atšifrējumā (*lietas I sējuma 97.lapa*) redzams, ka uz ūdensapgādi attiecināts dabas resursu nodoklis Ls 121,65 apmērā, bet uz kanalizāciju – Ls 11,16 apmērā. Šīs summas sakrīt ar pamatojuma dokumentiem (*lietas 228.-236.lapa*).

Tas nozīmē, ka kanalizācijas tarifa aprēķinā nepamatoti iekļautas par Ls

98,84 augstākas izmaksas nekā tas izriet no pamatojuma dokumentiem.

[21] Ūdensapgādes izmaksās iekļauti aizņēmumu procentu maksājumi par atdzelžošanas staciju Ls 766 apmērā.

Noteikumu Nr.281 69.punkts paredz, ja ūdensapgādes komersants ir iekļāvis savās izmaksās starptautiskas kredītinstitūcijas izsniegtu ilgtermiņa kredītaizņēmumu vai valsts vai pašvaldības garantētu ilgtermiņa kredītaizņēmumu, tad izmaksās nav iekļaujams to pamatlīdzekļu nolietojums, kuru iegādei izmantoti šie līdzekļi.

Noteikumi neparedz aizliegumu izmaksās iekļaut procentu maksājumus, līdz ar to atbildētāja pamatoti izmaksās iekļāvusi procentu maksājumus.

Izmaksu atšifrējumā (*lietas I sējuma 98.lapa*) procentu maksājumu izmaksas par 12 mēnešu periodu norādītas Ls 766,11 apmērā, kas sakrīt ar pamatojuma dokumentiem (*lietas I sējuma 238.-244.lapa*).

[22] Pieteicēja uzskata, ka tarifu aprēķini ir nepareizi arī tā iemesla dēļ, ka aprēķinos ņemts vērā patērētā ūdens daudzums un kanalizācijas pakalpojumu apjoms, ko patērējuši pilnīgi visi šo pakalpojumu lietotāji, ieskaitot skolu, medicīnas iestādi, pagasta pārvaldi utt., jo bija tikai viens kopējs skaitītājs.

Atbilstoši Noteikumu Nr.281 64.punktam tarifu aprēķinā iekļaujamās izmaksas nosaka latos un santīmos par šādiem pakalpojumiem: 64.1. par viena kubikmetra ūdens ieguvi, ražošanu un novadīšanu ūdensvada tīklā; 64.2. par viena kubikmetra ūdens padevi no ūdens ražošanas vietas līdz pakalpojumu saņēmējam; 64.3. par viena kubikmetra notekūdeņu savākšanu un novadīšanu līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām; 64.4. par viena kubikmetra notekūdeņu attīrīšanu un novadīšanu līdz iztekai ūdenstilpē.

Tātad izmaksas tiek aprēķinātas, rēķinot tās uz vienu kubikmetru ūdens vai notekūdeņiem. Lai šīs izmaksas aprēķinātu, pakalpojuma sniedzējam ir jāņem vērā pilnīgi viss patērētais ūdens un notekūdeņu daudzums, neatkarīgi no tā, kurš šo patēriņu ir veicis, jo izmaksas nevar atšķirties atkarībā no šī kritērija.

Savukārt norēķinus katrs iedzīvotājs veic individuāli vai nu pēc sava skaitītāja, vai nu arī pēc aprēķinātās patēriņa normas, ja nav skaitītāja. Līdz ar to nav iespējama situācija, ka iedzīvotāji norēķinās arī par pakalpojumiem, kurus saņēmušas pašvaldības iestādes.

[23] Apkopojot sprieduma [15] – [22] punktos konstatēto, secināms, ka uz ūdensapgādes izmaksām bija attiecināmi izdevumi Ls 7645,66 apmērā, t.i., par Ls 3177,34 mazāk. Līdz ar to ūdens 1 m^3 izmaksas (tarifs) ir Ls 0,47 (Ls 7645,66: 16399 m^3), bet maksa par patērēto ūdeni vienam cilvēkam mēnesī Ls 1,88 (Ls 0,47 x 4 m^3).

Savukārt uz kanalizācijas izmaksām bija attiecināmi izdevumi Ls 5715,06 apmērā, t.i., par Ls 184,06 vairāk. Līdz ar to notekūdeņu 1 m^3 izmaksas (tarifs) ir Ls 0,43 (Ls 5715,06 : 13247 m^3), bet maksa par radīto notekūdeņu daudzumu vienam cilvēkam mēnesī Ls 1,72 (Ls 0,43 x 4 m^3).

Tādējādi ar Lēmumu noteiktais tarifs par ūdensapgādi ir prettiesisks, jo tajā iekļautas tādas izmaksas, kuras nekādi nav pamatotas.

Savukārt ar Lēmumu noteiktais tarifs par kanalizāciju ir prettiesisks, jo neatbilst ekonomiski pamatotām izmaksām, proti, tarifs noteikts zemāks, nekā tam būtu jābūt, taču tas nekādi nav ietekmējis pieteicējas un citu Lēmuma adresātu tiesības un tiesiskās intereses, jo tarifs noteikts zemāks nekā tas varēja būt. Tādējādi Lēmums šajā daļā atzīstams par pieteicējai labvēlīgu prettiesisku administratīvo aktu, kura spēkā esamības gadījumā to varētu atcelt tikai pie APL 86.panta otrajā daļā noteiktajiem nosacījumiem.

[24] Pieteicēja lūdz atlīdzināt morālo kaitējumu valstī noteiktās minimālās algas apmērā, kas būs spēkā uz šī pieteikuma izskatīšanas brīdi tiesā, t.i., atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 30.novembra noteikumu Nr.1096 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" 2.punktam – Ls 200.

APL 92.pants, Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Zaudējumu atlīdzināšanas likums) 1. un 4.pants paredz tiesības prasīt atlīdzinājumu par zaudējumu vai kaitējumu, kas nodarīts ar prettiesisku administratīvo aktu vai faktisko rīcību.

Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pants noteic, ka morālais kaitējums šā likuma izpratnē ir personiskais kaitējums, kas izpaužas kā fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

Konkrētajā gadījumā ir konstatēts Lēmuma prettiesiskums. Līdz ar to morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats ir pierādīts (Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta trešā daļa).

Apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēja nav līdzatbildīga pie iespējamā kaitējuma rašanās (Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 10.pants), proti, pieteicējai nebija iespējams ietekmēt Lēmuma saturu, tā kā atbildētāja nebija ievērojusi procesuālo kārtību, kādā adresāti tiek informēti par lietu, pieteicēja nebija iepazīstināta ar tarifu pamatojumu un uzklausīts viņas viedoklis pirms Lēmuma pieņemšanas.

Tai pat laikā apgabaltiesa nesaskata pamatu morālā kaitējuma atlīdzinājumam, jo pieteicēja ne pieteikumā, ne paskaidrojumos par apelācijas sūdzību, ne arī tiesas sēdēs nav norādījusi uz to, kādā veidā izpaudušās morālās ciešanas. Apgabaltiesas ieskatā tas, ka pieteicēja nav norādījusi uz morālajām ciešanām, izskaidrojams ar to, ka izskatāmajā lietā ir mantiska rakstura strīds. Ar prettiesisko Lēmumu ir aizskartas pieteicējas mantiska rakstura tiesiskās intereses. Tādējādi morālās ciešanas nav likumsakarīgas un dabiskas sekas, kādas var radīt Lēmums. Tāpēc arī pieteicējai bija grūti raksturot to, kādas morālas ciešanas šis Lēmums ir izraisījis.

Mantiska rakstura strīdos vispiemērotākais atlīdzinājuma veids ir mantisko zaudējumu atlīdzināšana, kas tad arī var sniegt gandarījumu morālo pārdzīvojumu, ja tādi bijuši, kliedēšanai.

Ievērojot to, ka ar Lēmumu nav nodarīts tāds morālais kaitējums, kuru nebūtu iespējams novērst ar restitūciju (APL 94.panta ceturtā daļa), ja pieteicēja lūgtu mantisko zaudējumu atlīdzinājumu iestādē, pieteicējas pieteikums daļā par morālā kaitējuma atlīdzinājumu ir noraidāms.

[25] Pirmās instances tiesa nepareizi novērtējusi lietas tiesiskos un faktiskos apstākļus, tāpēc taisījusi nepareizu spriedumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

daļēji apmierināt *N.P.* pieteikumu.

Atzīt par prettiesisku Feimaņu pagasta padomes 2008.gada 10.novembra lēmumu Nr.12 (15.§).

Noraidīt *N.P.* pieteikumu daļā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

Uzlikt pienākumu Rēzeknes novada pašvaldībai atlīdzināt *N.P.* viņas samaksāto valsts nodevu Ls 10 (desmit latu) apmērā.

Spriedumu 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	Dz.Amerika
Tiesneses	*(paraksts)*	I.Meldere
	(paraksts)	L.Vīnkalna

NORAKSTS PAREIZS:
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese Dz.Amerika
Rīgā 2012.gada 27.janvārī